

N:o 39.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående uppförande af ett kasernetablissemment i Jemtland för en artilleridivision; gifven Stockholms slott den 5 april 1889.

Med åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen:

att till etablissemment för en artilleridivision i Jemtland af besparingarna å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning anvisa ett belopp af 350,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hj. Palmstierna.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den 5
april 1889.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre BILDT,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve
EHRENSVÄRD,
Statsråden: herr LOVÉN,
friherre VON OTTER,
VON KRUSENSTJERNA,
WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
ÖRBOM,
friherre ÅKERHIELM.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anmälde general-
fälttygmästarens och chefens för artilleriet underdåniga skrifvelse den 2
sistlidne januari angående förläggning till Östersund af Svea artillerirege-
mentes 9:de och 10:de batterier, äfvensom arméförvaltningens å artilleri-
och civila departementen den 1 mars innevarande år deröfver afgifva
underdåniga utlåtande.

Departemenschefen yttrade dervid:

»Allt sedan frågan om artilleriets förändrade organisation väcktes, hafva samtliga myndigheter, som yttrat sig i saken, utgått från den förutsättningen, att 2 af Svea artilleriregementes batterier skulle, organiserade såsom fotbatterier, förläggas till Norrland. En dylik uppfattning uttalas så väl i det till statsrådsprotokollet den 31 december 1868 af dåvarande statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet afgifna yttrande rörande landtförsvarets organisation som i statsverkspropositionen till 1871 års riksdag, hvilken föranledde den då jemväl af Riksdagen beslutade förändrade organisationen af artilleriet.

Frågan har emellertid, sedan nämnda beslut fattades, ännu icke bragts närmare sin lösning.

I kongl. brefvet den 2 oktober 1874, hvarigenom närmare bestämmelser meddelades om Svea artilleriregementes i följd af nyssnämnda Riksdags beslut föreskrifna nya organisation, stadgades visserligen, bland annat, beträffande de för Norrlands försvar afsedda 9:de och 10:de batterierna eller regementets 5:te division:

att, sedan nyssnämnda batterier blifvit fullständigt uppsatta, till förläggningssort för dem skulle utses i stället för Hernösand en för deras stationerande och truppens öfvande lämplig samt från kusten något aflägsset belägen punkt, samt

att, intill dess ett för begge fotbatterierna gemensamt etablissement kommit till stånd, en styrka af 9:de batteriet skulle förläggas till Hernösand, och den öfriga delen af 9:de batteriet så väl som hela 10:de batteriet till en början uppsättas i Stockholm, men att hela denna kontingent så väl som detachementet i Hernösand skulle, efter det för fotbatterierna en ny station blifvit bestämd, till den sålunda bestämda orten förflyttas.

Sedan denna föreskrift meddelats, förekom emellertid ingen åtgärd i frågan, förrän generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet, med hänsyn till de olägenheter, som voro en följd af de meddelade provisoriska föreskrifterna beträffande nämnda batteriers organisation och förläggning, ansåg sig böra i sitt underdåniga yttrande den 27 november 1883 angående artilleriets anslagsbehof för år 1885 väcka förslag till frågans slutliga ordnande.

De ogynsamma förhållanden, uuder hvilka utbildningen vid nämnda batterier måste bedrivas, vore, yttrade han i sin nämnda skrifvelse, af den beskaffenhet, att de, efter hans åsigt, i framtiden kunde hafva till följd, att de icke komme att uppfylla den dem förelagda uppgift att

utgöra en fullgod stam för ett till Norrlands försvar afsedt artilleri. Den i Hernösand förlagda delen af 9:de batteriet vore nemligen hvarken med hänsyn till befäls- eller nummerstyrkan tillräcklig att utgöra stam för ett fotbatteri, lokalerna för vinteröfningarnes bedrivande vore öfver höfvan inskränkta, och hvarken exercisfältet eller skjutfältet tillfredsstälde nutidens fordringar. För den återstående delen af 9:de batteriet äfvensom för det 10:de skulle, så vidt förhållandena sådant medgäfve, plats beredas i Svea artilleriregementes dertill ej beräknade kasern, men af brist på utrymme derstädes hade af 5:te divisionen i Stockholm icke kunnat uppsättas större styrka än i medeltal 40 man. Detta manskap utbildades vid sidan af regementets öfriga styrka, men i betraktande af det öfvergångstillstånd, i hvilket organisationen befunne sig, hade ej materiel (kanoner, fordon, rid- och anspannspersedlar m. m.) blifvit för denna del af 5:te divisionen utlemnad, och det anslagna hästantalet vore ej heller tillräckligt för bedrivande af någon med denna styrka särskildt ordnad hästexercis, hvarföre den del af truppen, som ej vore upptagen i rekryt- eller andra skolor, användes till förstärkande af den styrka, som gjorde garnisons-tjenst, och fördelades under exercistiden på de öfriga batterierna i Stockholm.

Det syntes chefen för artilleriet under sådana förhållanden i hög grad önskvärdt, att en ny, gemensam förläggningssort så snart som möjligt anvisades för de båda batterierna.

Till förläggningssort föreslog chefen för artilleriet trakten kring Östersund, som, särskildt sedan staden genom stambanans framdragande genom Norrland blifvit satt i direkt jernvägsförbindelse så väl med det sydligare Sverige som ock med Norge, enligt chefens för artilleriet åsigt synnerligen väl lämpade sig härför och så mycket snarare ansågs böra dertill komma i fråga, som den redan förut i de senaste härordningsförslagen angifvits såsom förläggningssort för Norrlands artilleri.

Chefen för artilleriet framhöll emellertid i sammanhang dermed önskvärdheten deraf, att de båda batterierna måtte varda organiserade som åkande.

Den årliga ökning i kostnad, som blefve en följd af denna förändring, beräknades till 52,929 kronor 84 öre.

Samtidigt afgaf chefen för artilleriet förslag till nytt artillerietablissemment, som han ansåg böra förläggas å den å Frösön invid bron från fastlandet belägna lägenheten Hornsberg med angränsande område och hvilket beräknades kosta 373,000 kronor, deri jemväl inbegripne utgifterna för inköp af byggnadsplats och öfningsfält.

Dåvarande statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet ansåg sig böra understödja dessa förslag, dervid han dock, vid det förhållande att, med hänsyn till det då för handen varande behovet för endast 2 batterier, en del af den till inköpande föreslagna arealen syntes kunna undvaras, fann kostnadsbeloppet för anskaffande af nytt kasernetablissemment kunna nedsättas till 350,000 kronor, hvarjemte han erinrade, att kronans tomt vid Stenhammar invid Hernösand med den derå befintliga förrådsbyggnad äfvensom exercisfältet vid nämnda stad framdeles, då förflyttningen af den i Hernösand förlagda artilleristyrka verkstälts, komme att blifva för statsverket disponibla vare sig till annat ändamål eller till försäljning.

De framställningar i berörda syften, som Eders Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med hvad dåvarande departementschefen sålunda föreslog, behagade till 1884 års riksdag aflåta, tillvunno sig emellertid ej Riksdagens bifall, och då framställningarne vid påföljande riksdag förnyades, blef utgången densamma.

I sin ofvannämnda skrifvelse den 2 januari innevarande år har generalfälttygmästaren på nytt väckt förslag om denna angelägenhets ordnande.

Han erinrar dervid, att ifrågavarande batterier, på sätt förut blifvit framhållet, för närvarande i högst ringa grad motsvara det med dem åsyftade ändamål att utgöra stam för ett till Norrlands försvar i främsta rummet afsedt artilleri och att denna brist i den nuvarande organisationen af artilleriet framträder dess mera, i samma mån ordnandet af de i Norrland förlagda stridskrafterna tillmätas större betydelse.

Det synes emellertid generalfälttygmästaren ej lämpligt att de vid 1884 och 1885 års riksdagar framlagda fullständigare förslagen till batteriernas omorganisation nu återupptagas, utan anser han framställningar till Riksdagen böra göras i syfte endast att afhjelpa de största olägenheterna, som äro förenade med deras nuvarande organisation och förläggning, och att åt en gynsamare tidpunkt öfverlemnas ett mera tillfredsställande ordnande af nyssnämnda fråga.

Hvad angår förläggningsorten anser generalfälttygmästaren fortfarande trakten vid Östersund bäst lämpa sig härtill. Det i föregående förslag till byggnadsplats och öfningsfält ifrågasatta området vid Hornsberg å Frösön kan visserligen, enligt hvad generalfälttygmästaren anmäler, icke numera komma i fråga att användas till sagda ändamål, då detsamma på senare tider blifvit så bebyggt, att kostnaderna för dess förvärfvande

skulle blifva betydligt större än förut beräknats. Öster om staden Östersund och invid dess enligt den nya stadsplanen blifvande gräns finnes emellertid, på sätt generalfälttygmästaren tillkännagifver, en terräng, som väl lämpar sig för anläggandet af etablissementet, och några hundra meter derifrån, äfvenledes öster om staden, är erforderligt område för ett öfningsfält att erhålla; och kunna båda dessa områden äfvensom nödig mark för anläggning af förbindelseväg emellan dem, enligt af vederbörande egare gjorda erbjudanden, som ega giltighet intill innevarande års slut, förvärfvas för en kostnad af 25,000 kronor.

Förslag till etablissementets ordnande och till erforderliga byggnader å sistnämnda plats har, enligt hvad generalfälttygmästaren vidare anmäler, på uppdrag af honom blifvit uppgjort af samme officer vid fortifikationen, som år 1883 utförde motsvarande uppdrag och upptager detta förslag följande byggnader och kostnader:

Stabsbyggnad	76,000 kr.
Kasernbyggnad.....	94,000 »
Matinrättningsbyggnad	37,000 »
Exercishus	25,000 »
Ridhus	28,000 »
Stall för stamhästar	18,000 »
Sommarstall för legda hästar	10,000 »
Manskapsarrestbyggnad.....	10,000 »
Sjukstall	5,000 »
Afträden, gödselstad, kol- och vedbodar m. m.	5,000 »
Ammunitionsförråd och laboratorium	4,000 »
Förrådsskjul	16,000 »
Planeringar, inhägnader, ritningars uppgörande och markens kartläggning m. m.....	20,000 »
	<hr/>
	348,000 kr.

Kostnaden i sin helhet för etablissementet skulle alltså, inberäknad utgiften för inköp af tomt och exercisfält, uppgå till 373,000 kronor eller enahanda belopp, som år 1883 af generalfälttygmästaren i samma afseende beräknades.

Hvad angår den förändring i batteriernas organisation, som skulle blifva en följd af förflyttningen, anser generalfälttygmästaren denna kunna inskränkas till att batterierna organiseras såsom åkande. Den enda

tillökning af personalen, som blefve erforderlig, skulle utgöras af 4 afdelningstrumpetare, 2 på hvarje batteri, hvilken tillökning synes generalfälttygmästaren nödvändig, då inga afdelningstrumpetare nu finnas vid ifrågavarande batterier, under det att sådana behöfvas så väl för den dagliga tienstgöringen som vid mobilisering af de batterier och ammunitionskolonner, som af divisionen skola uppsättas. Dereintot finner generalfälttygmästaren behofvet af hästar vara något större. De nuvarande 20 stamhästarne på divisionen anser han böra ökas med 10, hvartill kommer för repetitionsmötena och beväringens utbildning nödigt antal legda hästar. De här af föranledda kostnader äfvensom några för den särskildt förlagda divisionen erforderliga arfvoden och anslag beräknas af generalfälttygmästaren, enligt en upprättad tablå, till 17,907 kronor 20 öre, hvarifrån dock bör dragas en del vid batteriernas förflyttning obehöfliga arfvoden och anslag å tillsammans 1,950 kronor, så att den årliga kostnadstillökningen skulle komma att uppgå till 15,957 kronor 20 öre.

Generalfälttygmästaren anser emellertid, att frågan om förändringen i batteriernas organisation och hvad som för öfrigt har sammanhang med deras förflyttning icke behöfver underställas Riksdagen förr än det blifvit bestämdt, att särskildt etablissement för divisionen skall uppföras.

Hvad slutligen angår sättet för den erforderliga byggnadssummans anskaffande, anser generalfälttygmästaren medel dertill kunna erhållas från reservationerna å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning. Behållningen å detta anslag uppginge vid 1887 års slut till 998,521 kronor 54 öre; och då densamma till stor del uppkommit genom besparingar å de för manskapet vid de tre artilleriregementena å fastlandet afsedda löne-medel, samt väsentligen vore att tillskrifva den omständigheten, att deras i stat fastställda styrka ej kunnat hållas fulltalig, anser generalfälttygmästaren meranämnda behållning, åtminstone till den del den samma härrör från besparingar å artilleriregementenas stater, lämpligen kunna till nu ifrågavarande, med artilleriets beslutade nya organisation på det närmaste sammanhängande ändamål användas.

Generalfälttygmästaren hemställer med stöd af hvad han sålunda anfört, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att af behållningen å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning må, för att möjliggöra förläggning till Östersund af Svea artilleriregementes 5:te division, användas en summa af 373,000 kronor, deraf 25,000 kronor till förvärfvande af tomt för nytt etablissements uppförande samt öfnings-

fält och förbindelseväg emellan dessa områden och återstoden till byggnaders uppförande och etablissemmentets ordnande.

Öfver generalfälttygmästarens framställning har arméförvaltningen å artilleri- och civila departementen blifvit hörd; Och är vid dess den 1 sistlidne mars afgifna utlåtande i ämnet jemväl fogadt ett från chefen för fortifikationen infordradt yttrande.

Chefen för fortifikationen förmåler, att han, för att kunna bedöma, huruvida den summa, som af generalfälttygmästaren beräknats för byggnadernas uppförande och etablissemmentets ordnande, kan anses för ändamålet tillräcklig, funnit nödigt uppgöra nya utkast till de afsedda byggnaderna, dervid dels åtskilliga förändringar blifvit vidtagna i syfte att bereda en beqvämare förläggning af desamma, dels förutom stabs- och kasernbyggnaderna, som jemte några mindre byggnader af generalfälttygmästaren antagits skola vara af sten, jemväl ridhuset ansetts böra uppföras af samma material. Mot en sådan byggnads uppförande af trä möta, enligt chefens för fortifikationen åsigt, stora betänkligheter. Långväggarne kunna icke nedtill sammanbindas och deras långsyllar, hvilka genom den motliggande fyllningsmassans fuktighet snart taga röta, få till följd af det ständiga hästrampet utmed sidorna en viss benägenhet att glida utåt eller vrida sig, hvarigenom den å långväggarnes öfverkant verkande spänningen af de stora och tunga takstolarne blifver så mycket farligare. Då chefen för fortifikationen emellertid efter samråd med generalfälttygmästaren minskat byggnadens längd till två volter i stället för tre, hvilket med afseende å den styrka, om hvars ridöfningar är fråga, icke ansett vålla någon olägenhet, blir prisskilnaden icke synnerligen betydlig.

Chefen för fortifikationen anser vidare ur synpunkten af truppens ekonomi alldeles nödvändigt att källare anbringas åtminstone under ena hälften af matsalsbyggnaden.

Slutligen är, enligt chefens för fortifikationen åsigt, den beräknade kostnaden för tomtens och exercisfältets planering för låg. Enligt de specialuträkningar han låtit verkställa, skulle endast för tomtens planering åtgå 29,000 kronor, så att inberäknadt de något ökade utgifter, som betingas af ridhusbyggnadens uppförande utaf sten och källares anbringande under matsalsbyggnaden, totalkostnaden för sjelfva etablissemmentet med dit hörande tomts ordnande af chefen för fortifikationen beräknats till 366,300 kronor eller 18,300 kronor mera än hvad generalfälttygmästaren ansett böra till etablissemmentet och öfningsfältet begäras. För att nedbringa kostnaden till den af generalfälttygmästaren angifna summa anser

chefen för fortifikationen enda utvägen vara att utesluta en del af det ifrågasatta byggnadsarbetet och synes honom i sådant fall med uppförandet af sommarstall och ammunitionsbyggnad samt inhägnandet af kaserngården lämpligast kunna anstå.

Beträffande kostnadsberäkningen hänför arméförvaltningen sig i sitt förenämnda yttrande till chefens för fortifikationen utlåtande. I fråga åter om generalfälttygmästarens förslag att till etablissemmentets uppförande använda besparingarne å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning erinrar arméförvaltningen till en början, att nämnda anslag första gången uppfördes i riksstaten år 1874, dervid detsamma erhöill benämningen »aflöning åt manskapet vid garnisonsregementena och samma manskaps rekrytering», samt att det derefter vid 1875 års riksdag fördelades i två anslag, ett för aflöningen och ett för rekryteringen, men år 1877 å nyo sammanslogs till ett med samma benämning och till samma belopp, som det, efter öretalets jemnande till fullt kronotal vid 1880 års riksdag, ännu i 1888 års riksdag bibehållit.

Det ursprungliga anslaget hade, fortsätter derefter arméförvaltningen vidare, af Riksdagen blifvit tillagd natur af »förslagsanslag högst», det sedermera afskilda rekryteringsanslaget fick deremot, såsom naturligt var, reservationsanslags natur, och denna natur blef, efter det Riksdagen allt sedan 1874 år efter år sett sig nödsakad medgifva Eders Kongl. Maj:ts dispositionsrätt öfver de å förslagsanslaget »till aflöning åt manskapet vid garnisonsregementena och samma manskaps rekrytering» upplupna och upplöpande besparingar tillerkänd jemväl det i 1878 års riksdag å nyo sammanförda anslaget.

Den behållning, som för år 1877 från förslagsanslaget till det nya reservationsanslaget inbalanserades, utgjorde ... kr. 315,421.38 och hade reservationerna sedermera utgjort

för år 1878.....	»	339,141.78
» » 1879.....	»	501,688.01
» » 1880.....	»	500,092.89
» » 1881.....	»	601,721.37
» » 1882.....	»	710,107.28
» » 1883.....	»	808,642.68
» » 1884.....	»	906,938.63
» » 1885.....	»	996,692.47
» » 1886.....	»	995,257.—
» » 1887.....	»	998,251.54
och » » 1888.....	»	1,000,729.76

Såsom häraf syntes, hade ifrågavarande reservationer varit i stadigt och likformigt stigande intill år 1886. Stillaståendet under år 1880 vore nemligen endast skenbart och hade haft sin grund icke i någon minskning af de under året upplupna besparingarna utan deri, att Eders Kongl. Maj:t med Riksdagens begifvande å besparingarna anvisat såsom bidrag till betalning för ett försöksbatteri af den då nya fältartillerimodellen 93,934 kronor 46 öre. Att deremot reservationernas tillväxt sedan ingången af år 1886 upphört, hade sin grund i det med sistnämnda år inträdda nya aflönings sättet för manskapet vid Göta och Vendes artilleriregementen samt Kronprinsens husarregemente.

Sagda aflöningsförändring hade nemligen visat sig medtaga icke blott de besparingar, som förut vid nämnda tre regementen upplupit, utan ock dem, hvilka fortfarande uppkomme vid de regementen af de värfvade garnisonstrupperna, vid hvilka det nya aflönings sättet ännu icke vore infördt. I detta förhållande låge dock ingenting öfverraskande, då, enligt den för sagda nya aflönings sätt uppgjorda plan, å anslaget skulle, till följd af den kontanta manskaps aflönings förhöjning, uppkomma en betydlig utgiftstegring, hvilken åter i sin ordning skulle täckas af en motsvarande minskning i utgifterna å anslagen till naturaunderhåll och beklädnad.

Efter hvad erfarenheten från de tilländalupna tre åren gäfvade vid handen, syntes dock anslaget till manskapets aflönning och rekrytering med det belopp, hvartill det nu funnes i riksstaten uppfördt, i hvarje fall räcka till att, utan de redan upplupna reservationernas tillgripande, bestrida de nya aflöningskostnaderna för de regementen, vid hvilka det nya aflönings sättet redan vore infördt. Endast för den händelse detta blefve utsträckt jemväl till de öfriga värfvade garnisonstrupperna, blefve tillskott erforderligt, som då kunde betäckas vare sig till en tid genom de äldre nu hopsparade reservationerna eller genast, enligt den förut uppgjorda planen, genom de besparingar, det nya systemet visat sig lemna å anslagen till mathållning och beklädnad; och då den sistnämnda utvägen vore den naturligaste, syntes ett användande af en del utaf nu ifrågavarande reservationer till ett annat försvarsverkets behof arméförvaltningen icke böra möta någon betänklighet. Då vidare den andel, som artilleriregementena kunde anses hafva lemnat till ifrågavarande reservationer, enligt hvad en i arméförvaltningen verkställd uträkning gäfvade vid handen, uppginge till omkring 460,000 kronor eller mera än hvad som nu ifrågasattes att för artilleriets räkning användas, samt det belopp, hvilket efter användandet på

nu föreslaget sätt af en del utaf dessa reservationer skulle komma att derå återstå, efter arméförvaltningens åsigt, lemnade tillräcklig trygghet för tillgodoseendet af de å anslaget nu anvisade utgifter, funne arméförvaltningen sig böra tillstyrka att generalfälttygmästarens förslag i denna del måtte vinna nådigt bifall.

De åsikter i fråga om nödvändigheten att söka bringa till utförande de en gång fattade besluten om ifrågavarande batteriers förläggande till Norrland äfvensom beträffande sättet för anskaffandet af det därför erforderliga kostnadsbeloppet, hvilka sålunda af myndigheterna uttalats, synas mig riktiga och väl grundade. De flera gånger upprepade framställningarne om vidtagandet af nyssnämnda åtgärd torde nog samt ådagalägga, att ett ur försvarssynpunkt i hög grad afsevärdt behof här föreligger; och det lär också vara klart, att med dessa batteriers nuvarande spridda förläggning och fåtaliga styrka hvarken mobiliseringen af den norrländska fördelningen kan försiggå med den snabbhet och säkerhet, som det nutida krigföringssättet fordrar, ej heller utbildning af norrländske värnpliktige till artilleritjänst kan ega rum i den omfattning som, derest beslutet om batteriernas förläggning till det inre af Norrland genomfördes, skulle vara möjligt. Dertill kommer också, att, då större delen af det befäl, som tillhör ifrågavarande batterier, året om tjänstgör i Stockholm, batterierna vid mobilisering skulle komma under ledning af officerare och underofficerare, hvilkas kännedom om den blifvande krigsskådeplatsens säregna förhållanden måste vara ytterst bristfällig.

Utvägen att till det erforderliga etablissemangets uppförande använda besparingarne å anslaget till de värfvade garnisonerade truppernas rekrytering och aflöning synes mig ej heller, med afseende å beloppet af den summa, som nu närmast är i fråga, medföra allvarigare betänkligheter. Visserligen lemnar befintligheten af de omnämnda reservationerna den säkraste garantien för att de värfvade trupperna alltid skola kunna hållas kompletta, och utan tvifvel måste vid sådant förhållande nämnda behållningar endast med yttersta varsamhet användas; men då, äfven om generalfälttygmästarens förslag vinner bifall, en summa af öfver 600,000 kronor skulle såsom reservation kvarstå å anslaget, synes mig lika med arméförvaltningen nödig trygghet vara beredd för att detsamma under nuvarande förhållanden skall blifva tillräckligt för sitt ändamål. Beskaffenheten af den utgift, som är föreslagen att anvisas å dessa re-

reservationer, utgör slutligen för mig också ett skäl att tillstyrka bifall till generalfälttygmästarens förslag; ty då reservationernas uppkomst till största delen är att tillskrifva den omständigheten att artilleritruppförbanden och deribland just de båda för Norrland afsedda batterierna icke hållit sin i stat bestämda manskapsstyrka komplett, äro dessa reservationer närmast att jemföra med sådana besparingar å för nya trupper afsedda anslag, som under uppsättningstiden uppkomma och å hvilka Riksdagen upprepade gånger anvisat uppsättningskostnader och öfriga med den nya organisationen förenade utgifter. Hvad särskildt angår den sistlidet år beslutade nya artillericorpsen äfvensom den vid innevarande riksdag till uppsättande föreslagna nya trängbataljonen, äro, såsom Eders Kongl. Maj:t täcktes erinra sig, inga anslag till kasernetablissemment ifrågasatta, utan skall den nybyggnad, som af dessa corpsers organiserande kan föranledas, uteslutande bekostas af de under uppsättningstiden uppkommande besparingar. Användandet på nu föreslaget sätt af reservationerna å de garnisonerade truppernas aflöningsanslag torde sålunda stå i full öfverensstämmelse med de grundsatser för dylika besparingars tillgodogörande, som redan förut vunnit tillämpning.

Deremot anser jag ej skäl att, såsom generalfälttygmästaren, ställa i utsigt någon ökning af de för närvarande till de båda fotbatterierna utgående årsanslag. Behovvet af särskilda trumpetare för dem kan utan svårighet fyllas genom kommendering från hufvudstationen, och ehuru i öfrigt en förändring af ifrågavarande batterier till åkande ur rent militär synpunkt är synnerligen önskvärd, har jag, då dels deras förläggning till mobiliseringsorten i och för sig måste betecknas såsom ett stort organisatoriskt framsteg, dels de årliga kostnader, som af nämnda förändring skulle betingas, äro ganska stora, trott de militära skälen i detta afseende böra tråda tillbaka.

Äfven kostnaderna för det ifrågasatta etablissemmentet synas mig kunna beräknas något lägre än generalfälttygmästaren och chefen för fortifikationen förutsatt. Genom uteslutning från byggnadsarbetet, såsom den sistnämnde föreslagit, af sommarstall och ammunitionsbyggnad samt inhägnad omkring kaserngården uppstår en utgiftsbesparing af 18,300 kronor. Inrymmas vidare vakt- och arrestlokaler i stabsbyggnaden, hvilket, derest officersrummen något inskränkas, utan svårighet torde låta sig göra, kan hela vakt- och arrestbyggnaden, som af chefen för fortifikationen beräknas kosta 12,500 kronor, undvaras. Äfven utrymmet i matinrättningsbyggnaden, hvilken i jemförelse med motsvarande vid kasernetablissemmentet i

Malmö föreslagna byggnad beräknats väl stor, torde kunna något inskränkas, hvarigenom en besparing af 5,500 kronor visat sig uppstå; och då slutligen med den minskning i beräknade antalet stamhästar, som af mig förutsattes, hinder icke lärer möta att afskilja en del af stallbyggnaden till sjukstall, så att den särskilda till 5,000 kronor beräknade sjukstallbyggnad icke erfordras, är genom dessa inskränkningar i den ursprungliga byggnadsplanen en ytterligare kostnadsnedsättning af 23,000 kronor att emotse.

Såsom ofvan är nämnt, beräknades kostnaderna af chefen för fortifikationen till 391,300 kronor. Dragas från sistnämnda summa ofvan nämnda belopp tillsammans 41,300 kronor, återstå 350,000 kronor, hvilken summa alltså för etablissemmentets ordnande skulle erfordras.

Slutligen torde böra erinras att, på sätt redan år 1884 af dåvarande statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet påpekades, kronans nuvarande etablissemment i Hernösand efter den tilltänkta förflyttningens verkställande blifver disponibelt vare sig till försäljning eller till annat statens ändamål.

Med stöd af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att till ett etablissemment för en artilleridivision i Jemtland af besparingarne å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning anvisa ett belopp af trehundra femtio tusen kronor.

På tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt samt förordna, att proposition skulle till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilagan vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

F. Lagerfelt.